

УДК 342.95

Лукаш А. В. студентка спеціальність 081 Право**Науковий керівник: Селезньова О. М., д. ю. н., професор, завідувач кафедри професійних та спеціальних правових дисциплін***(Приватний вищий навчальний заклад «Буковинський університет» м. Чернівці, Україна)*

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ ТА БОРОТЬБА З ВІДМИВАННЯМ КОШТІВ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПРОБЛЕМИ

Головне завдання фінансового моніторингу є забезпечення економічної безпеки як на державному, так і на міжнародному рівнях. У реаліях сьогодення боротьба з економічними злочинами як ніколи актуальна, та включає в себе комплексний підхід, що охоплює різні етапи: від запобігання до виявлення та розслідування правопорушень.

Розширення міжнародних зв'язків призвели до збільшення фінансових операцій, які виходять за межі державних кордонів, утворюючи фінансову павутину. Це, в свою чергу, ускладнює процеси виявлення та здійснення оцінки ризиків, пов'язаних з такими транзакціями. Давно установлений факт, що між фінансовими злочинами, відмиванням грошей і фінансуванням тероризму, є тісний зв'язок, який вимагає пильності щодо цих операцій задля забезпечення стабільності світової економіки та правопорядку.

Дана проблема є спільною болючою темою всіх країн світу. За різними експертними оцінками, щороку сума яка проходить через незаконні фінансові схеми сягає декількох трильйонів доларів. Це складає велику загрозу для міжнародної безпеки, адже така величезна сума проходить через руки причетних до схем злочинців, які сприяють фінансуванню організованих угруповань, які залучаючись грошовою підтримкою переростають свою першопочаткову форму та виникає таке явище, як тероризм.

Враховуючи стрімку модернізацію нових технологій, таких як крипто валюти та цифрові платіжні системи, існує серйозний ризик їх використання не для спрощення життя людини, а для вчинення нових фінансових злочинів, що вимагає розробки нових підходів держави до контролю та регулювання. Це досить складне завдання для апарату забезпечення безпеки, оскільки створення нових фінансових схем в разі простіша процедура, ніж прийняття законопроекту, яке буде встановлювати відповідальність за правопорушення. Відповідно, бюрократія гальмує своєчасне викриття фінансових правопорушень.

Відмивання грошей є інструментом приховування незаконних доходів, і посилюючись на визначення FATF (Financial Action Task Force), можна зрозуміти, що фінансування тероризму є предикатним злочином [4, с.54-55]. Зважаючи на це, країни світу розробляють інституційну базу для боротьби з економічними злочинами. Формують органи, які будуть безпосередньо займатися питанням фінансових активів, здійснювати розвідку, створювати ефективні податкові та митні органи, дієву судову та правоохоронну систему.

FATF є основною та авторитетною міжнародною організацією, яка допомагає впроваджувати стандарти, які будуть відповідати сучасному становищу, задля зменшення незаконного фінансового обороту та фінансуванням тероризму на світовому рівні. Незважаючи на те, що рекомендації FATF не мають прямої юридичної сили в країнах, які не прийняли відповідні внутрішні нормативно-правові акти, організація здійснює оцінку ефективності їх імплементації через інструмент «взаємооцінювання». Це дає змогу незалежно визначити успішність боротьби з фінансовими злочинами в

державо-учасницях. А визнання з боку таких організацій, як МВФ і Світовий банк, забезпечує авторитетність таких рекомендацій і сприяє їх виконанню.

Виходячи з вищезазначеного, логічно визнати, що жодна країна світу не може самотужки вирішити дане питання, оскільки схема махінацій виходять за межі юрисдикції цієї країни, а тому задля отримання потрібної інформації держави мають укладати угоди (двохсторонні або багатосторонні), які будуть забезпечувати одержання необхідних даних, а в окремих випадках розшук і передача злочинця країні задля здійснення правосуддя, чудовим прикладом для того слугує Інтерпол. Але менше з тим існує низка проблем, які також можуть виникати при співпраці між державами, серед них:

1. Відсутність єдиної напрацьованої системи моніторингу: системи відстеження різних країн мають суттєві відмінності, які стають перешкодою для спільної співпраці між країнами.

2. Технологічна складність фінансових інструментів: технології зазнають значних змін в короткий проміжок часу, і правопорушники користуючись цим здійснюють свої незаконні операції.

3. Політичні та геополітичні фактори: напруженість між країнами або політичні обмеження можуть перешкоджати співпраці.

Таким чином, фінансовий моніторинг та боротьба з відмиванням коштів є динамічними процесами, що вимагають постійного вдосконалення методів та технологій. Сучасні підходи до боротьби з фінансовими злочинами базуються на автоматизації, використанні штучного інтелекту та міжнародної співпраці. Проте, враховуючи швидку адаптацію злочинних угруповань до нових умов, необхідно й надалі розвивати інноваційні механізми контролю, забезпечуючи баланс між безпекою та свободою економічної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Коломоєць О.К. Міжнародні організації у сфері фінансового моніторингу (розвідки) та їх коротка характеристика. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2022. Том 33 (72). № 2. С 59-64.

2. Гнаткович О., Овчиннікова Т., Смолінська С. Фінансовий моніторинг в Україні та напрями його покращення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-14> (дата звернення 11.03.2025).

3. FPS Economy, Belgium. Fight Against Money Laundering and the Financing of Terrorism. URL: <https://economie.fgov.be/en/themes/financial-services/fight-against-money-laundering> (дата звернення: 12.03.2025).

4. OECD. Fighting Tax Crime – The Ten Global Principles, Second Edition. OECD, 2021. 78 p. URL: <https://doi.org/10.1787/006a6512-en> (дата звернення 12.03.2025).